

SMĚRNICE

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/52/ES

ze dne 18. června 2009

o minimálních normách pro sankce a opatření vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 63 odst. 3 písm. b) této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Evropská rada na svém zasedání ve dnech 14. a 15. prosince 2006 souhlasila s posílením spolupráce mezi členskými státy v boji proti nedovolenému přistěhovalectví a zejména se zintenzívněním opatření proti neoprávněnému zaměstnávání, a to na úrovni členských států i EU.

(2) Klíčovým stimulačním faktorem zvyšujícím nedovolené přistěhovalectví do EU je možnost získání práce v EU bez požadovaného právního postavení. Akce proti nedovolenému přistěhovalectví a neoprávněnému pobytu by proto měla zahrnovat opatření proti tomuto faktoru.

(3) Taková opatření by se měla soustředit na všeobecný zákaz zaměstnávání státních příslušníků třetích zemí, kteří nemají právo pobytu na území EU, doprovázený sankcemi vůči zaměstnavatelům, kteří tento zákaz porušují.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 204, 9.8.2008, s. 70.

⁽²⁾ Úř. věst. C 257, 9.10.2008, s. 20.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 4. února 2009 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 25. května 2009.

(4) Jelikož tato směrnice stanoví pouze minimální normy, měly by mít členské státy i nadále možnost přijmout nebo zachovat přísnější sankce a opatření a uložit zaměstnavatelům přísnější povinnosti.

(5) Tato směrnice by se neměla vztahovat na státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývajících v členských státech bez ohledu na to, zda jsou na jejich území oprávněni pracovat. Dále by se neměla vztahovat na osoby, které požívají práva Společenství na volný pohyb ve smyslu čl. 2 bodu 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) ⁽⁴⁾. Tato směrnice by se rovněž neměla vztahovat na státní příslušníky třetích zemí, na jejichž situaci se vztahuje právo Společenství, např. osoby, které jsou oprávněně zaměstnány v členském státě a které byly do jiného členského státu vyslány poskytovatelem služeb v rámci poskytování služeb. Použitím této směrnice by neměly být dotčeny vnitrostátní právní předpisy zakazující zaměstnávání oprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, kteří pracují v rozporu se svým povolením k pobytu.

(6) Pro zvláštní účely této směrnice by měly být některé pojmy definovány a tyto definice by se měly použít pouze pro účely této směrnice.

(7) Definice zaměstnání by měla zahrnovat jeho zakládající prvky, tj. činnosti, které jsou nebo by měly být vykonávány za odměnu podle pokynů nebo pod dohledem zaměstnavatele, bez ohledu na právní vztah.

(8) Definice zaměstnavatele může zahrnovat sdružení osob uznané jako způsobilé k právním úkonům bez právní subjektivity.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 105, 13.4.2006, s. 1.

- (9) S cílem zabránit zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí by se mělo po zaměstnavateli požadovat, aby před přijetím státních příslušníků třetích zemí do zaměstnání, včetně případů, kdy je státní příslušník třetí země přijímán, aby byl za účelem poskytování služeb vyslán do jiného členského státu, ověřil, zda má tento státní příslušník třetí země platné povolení k pobytu nebo jiné povolení, z něž vyplývá, že oprávněně pobývá na území členského státu, v němž je přijímán do zaměstnání.
- (10) Aby členské státy měly zejména možnost ověřit, že doklady nejsou padělané, měli by zaměstnavatelé být rovněž povinni oznámit příslušným orgánům skutečnost, že zaměstnávají státní příslušníky třetích zemí. Pro snížení administrativní zátěže by členské státy měly mít možnost stanovit, aby se tato oznamování prováděla v rámci jiných oznamovacích povinností. Členské státy by měly mít možnost stanovit zjednodušený postup oznamování pro zaměstnavatele, kteří jsou fyzickými osobami a zaměstnání slouží k jejich soukromým účelům.
- (11) Zaměstnavatel, který splnil povinnosti stanovené touto směrnicí, by neměl být odpovědný za zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, zejména v případech, kdy příslušné orgány později zjistí, že doklad předložený zaměstnancem byl ve skutečnosti padělaný nebo zneužitý, ledaže by zaměstnavatel věděl, že doklad byl padělek.
- (12) Aby se zaměstnavatelům usnadnilo plnění jejich povinností, měly by členské státy vynaložit veškeré úsilí, aby byly žádosti o prodloužení povolení k pobytu vyřizovány včas.
- (13) Za účelem prosazení všeobecného zákazu a předcházení jeho porušování by členské státy měly stanovit přiměřené sankce. Ty by měly zahrnovat finanční sankce a příspěvek na výdaje související s navrácením neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, spolu s možností nižších finančních sankcí pro zaměstnavatele, kteří jsou fyzickými osobami a zaměstnání slouží k jejich soukromým účelům.
- (14) V každém případě by měl být zaměstnavatel povinen zaplatit státním příslušníkům třetích zemí veškerou nezaplacenou odměnu za vykonanou práci a odvést veškeré nezaplacené daně a příspěvky na sociální zabezpečení. Pokud výši odměny nelze určit, měla by platit domněnka, že odpovídá alespoň mzdě stanovené platnými právními předpisy o minimální mzdě, kolektivními smlouvami nebo zavedenou praxí v příslušných profesních odvětvích. Zaměstnavatel by měl být rovněž povinen uhradit veškeré případné náklady spojené se zasláním dlužné odměny do země, do níž se neoprávněně zaměstnaný státní příslušník třetí země vrátil nebo byl navrácen. V případech, kdy zaměstnavatel dlužné částky nedoplatí, by členské státy neměly být povinny splnit tuto povinnost namísto zaměstnavatele.
- (15) Neoprávněně zaměstnanému státnímu příslušníkovi třetí země by nemělo vzniknout na základě neoprávněného pracovního vztahu nebo na základě vyplácení nebo doplacení odměny, příspěvků na sociální zabezpečení nebo daní zaměstnavatelem nebo právním subjektem, který platí za zaměstnavatele, právo na vstup, pobyt či přístup na trh práce.
- (16) Členské státy by měly zajistit možnost vznášení nároků a zavést mechanismy určené k tomu, že získané částky dlužné odměny budou moci být vyplaceny státním příslušníkům třetích zemí, kteří na ně mají nárok. Členské státy by neměly být povinny zapojovat do těchto mechanismů své mise nebo zastoupení ve třetích zemích. V souvislosti se zavedením účinných mechanismů, které by usnadnily podávání stížností, a pokud tak již nestanoví vnitrostátní právní předpisy, by členské státy měly zvážit možnost umožnit příslušným orgánům zahájení postupů vůči zaměstnavateli za účelem vymáhání dlužné odměny a přínos takového postupu.
- (17) Členské státy by měly dále stanovit právní domněnku pracovního vztahu v trvání nejméně tří měsíců, aby se důkazní břemeno zaměstnavatele vymezovalo s ohledem na určité minimální období. Kromě jiných by rovněž zaměstnanec měl mít možnost prokázat existenci a trvání pracovního vztahu.
- (18) Členské státy by měly stanovit možnost uložení dalších sankcí vůči zaměstnavatelům, včetně vyloučení z nároku na některé nebo všechny veřejné výhody, podpory nebo dotace, včetně zemědělských dotací, vyloučení z účasti na veřejných zakázkách a vrácení některých nebo všech veřejných výhod, podpor nebo dotací, včetně finančních prostředků EU spravovaných členskými státy, které již byly poskytnuty. Členské státy by měly mít možnost neuplatňovat tyto další sankce vůči zaměstnavatelům, kteří jsou fyzickými osobami a zaměstnání slouží k jejich soukromým účelům.
- (19) Touto směrnicí, a zejména články 7, 10 a 12, by nemělo být dotčeno nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společností⁽¹⁾.
- (20) Vzhledem k častému využívání subdodávek v určitých dotčených odvětvích je nutné zajistit, aby alespoň dodavatel, jehož je zaměstnavatel přímým subdodavatelem, mohl být odpovědný za zaplacení finančních sankcí vedle zaměstnavatele nebo namísto něho. Ve zvláštních případech mohou odpovídat za zaplacení finančních

(1) Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1.

sankcí vedle zaměstnavatele, který zaměstnává neoprávněně pobývající státní příslušníky třetích zemí, nebo namísto něho další dodavatelé. Doplatky, na které se mají vztahovat ustanovení o odpovědnosti této směrnice, by měly zahrnovat i příspěvky do vnitrostátních fondů náhrad mezd za dovolenou a fondů sociálního zabezpečení upravených právními předpisy nebo kolektivními smlouvami.

- (21) Zkušenosti ukazují, že současné systémy sankcí nedostačují k dosažení úplného dodržování zákazu zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Jedním z důvodů je, že pouhé správní sankce nejsou zřejmě dostačující, aby odradily některé bezohledné zaměstnavatele. Dodržování zákazu může a mělo by být posíleno uplatněním trestů.
- (22) Pro zajištění úplné účinnosti všeobecného zákazu je proto zejména třeba více odrazujících sankcí v závažných případech, jakými jsou opakované porušování předpisů, neoprávněné zaměstnávání velkého počtu státních příslušníků třetích zemí, obzvláště vykořisťující pracovní podmínky, případy, kdy je zaměstnavateli známa skutečnost, že pracovník je obětí obchodování s lidmi, a neoprávněné zaměstnávání nezletilých. Tato směrnice ukládá členským státům povinnost stanovit ve svých vnitrostátních právních předpisech za tato závažná porušení tresty. Neukládá povinnosti, pokud jde o uplatnění těchto trestů nebo jiného dostupného systému vymáhání práva v konkrétních případech.
- (23) Ve všech případech, které jsou v souladu s touto směrnicí pokládány za závažné, by se porušení předpisů mělo v celém Společenství považovat za trestný čin, pokud bylo spácháno úmyslně. Ustanoveními této směrnice týkajícími se trestných činů by nemělo být dotčeno uplatňování rámcového rozhodnutí Rady 2002/629/SVV ze dne 19. července 2002 o boji proti obchodování s lidmi⁽¹⁾.
- (24) Za trestný čin by mělo být možné uložit účinné, přiměřené a odrazující tresty. Povinností zajistit účinné, přiměřené a odrazující tresty podle této směrnice není dotčena vnitřní organizace trestního práva a trestního soudnictví v členských státech.
- (25) Za trestné činy uvedené v této směrnicí mohou také odpovídat právnické osoby, protože mnozí zaměstnavatelé jsou právnickými osobami. Tato směrnice však nezahrnuje povinnost členských států zavést trestní odpovědnost právnických osob.
- (26) Pro usnadnění prosazování této směrnice by měly být zavedeny účinné mechanismy podávání stížností, které by umožnily dotyčným státním příslušníkům třetích zemí podávat stížnosti přímo nebo prostřednictvím určených třetích stran, jako např. odborových organizací nebo jiných sdružení. Určené třetí strany poskytující pomoc při podávání stížností by měly být chráněny před případnými sankcemi podle předpisů zakazujících usnadňování nepovoleného pobytu.
- (27) Za účelem doplnění mechanismů podávání stížností by členské státy měly mít možnost vydat státním příslušníkům třetích zemí, kteří pracovali za obzvláště vykořisťujících podmínek nebo byli neoprávněně zaměstnanou nezletilou osobou a kteří spolupracují při trestním řízení proti zaměstnavateli, časově omezené povolení k pobytu vázané na délku příslušného vnitrostátního řízení. Tato povolení by se měla vydávat způsobem srovnatelným s postupem uplatňovaným na příslušníky třetích zemí, na které se vztahuje směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou obětmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány⁽²⁾.
- (28) S cílem zajistit uspokojivou úroveň prosazování této směrnice a v co největší míře snížit rozdíly v jejím prosazování v členských státech by členské státy měly zajistit, aby na jejich území byly prováděny účinné a odpovídající kontroly a měly by sdělit Komisi údaje týkající se prováděných kontrol.
- (29) Členské státy by měly být podněcovány k tomu, aby každoročně na vnitrostátní úrovni stanovily cíl, pokud jde o počet kontrol zaměřených na odvětví činnosti, ve kterých se na jejich území zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí soustředí.
- (30) S cílem zvýšit účinnost kontrol by členské státy měly pro účely uplatňování této směrnice zajistit, aby vnitrostátní právní předpisy vybavily příslušné orgány odpovídajícími pravomocemi k provádění kontrol; aby informace o neoprávněném zaměstnávání včetně výsledků předchozích kontrol byly shromažďovány a zpracovávány pro účinné provádění této směrnice; a aby byl k dispozici dostatečný personál se schopnostmi a kvalifikacemi potřebnými pro účinné provádění kontrol.
- (31) Členské státy by měly zajistit, aby kontroly prováděné za účelem uplatňování této směrnice neměly dopad – ať z kvantitativního či kvalitativního hlediska – na kontroly, které slouží k posuzování podmínek zaměstnání a pracovních podmínek.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 203, 1.8.2002, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 261, 6.8.2004, s. 19.

- (32) V případě vyslaných pracovníků, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, mohou kontrolní orgány členských států ověřit, zda jsou dotyční státní příslušníci třetích zemí oprávněně zaměstnáni v členském státu původu, prostřednictvím spolupráce a výměny informací podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb ⁽¹⁾.
- (33) Tato směrnice by měla být považována za doplněk opatření zaměřených na boj proti řádně neohlášené práci a vykořisťování.
- (34) Podle bodu 34 interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽²⁾ jsou členské státy vybízeny k tomu, aby jak pro sebe, tak i v zájmu Společenství sestavily vlastní tabulky, z nichž bude co nejvíce patrné srovnání mezi touto směrnicí a prováděcími opatřeními, a aby tyto tabulky zveřejnily.
- (35) Zpracování osobních údajů v rámci provádění této směrnice by mělo být v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽³⁾.
- (36) Jelikož cíle této směrnice, totiž bojovat proti nedovolenému přistěhovalectví prostřednictvím snížení stimulačního faktoru zaměstnání, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jej může být z důvodu rozsahu a účinků této směrnice lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.
- (37) Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané zejména Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a Listinou základních práv Evropské unie. Měla by být především uplatňována s řádným dodržováním svobody podnikání, rovnosti před zákonem a zákazu diskriminace, práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces a zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů v souladu s články 16, 20, 21, 47 a 49 Listiny.
- (38) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se tyto členské státy neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná.
- (39) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná.

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

Tato směrnice zakazuje zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí s cílem bojovat proti nedovolenému přistěhovalectví. Za tímto účelem stanoví minimální společné normy pro sankce a opatření, jež mají být v členských státech uplatňovány vůči zaměstnavatelům, kteří tento zákaz porušují.

Článek 2

Definice

Pro zvláštní účely této směrnice se rozumí:

- a) „státním příslušníkem třetí země“ každá osoba, která není občanem Unie ve smyslu čl. 17 odst. 1 Smlouvy a která není osobou požívající práva Společenství na volný pohyb ve smyslu čl. 2 bodu 5 Schengenského hraničního kodexu;
- b) „neoprávněně pobývajícím státním příslušníkem třetí země“ státní příslušník třetí země pobývajícím na území členského státu, který nesplňuje nebo přestal splňovat podmínky pro pobyt v tomto členském státě;
- c) „zaměstnáním“ či „zaměstnáváním“ výkon činností zahrnujících jakoukoli formu práce upravenou vnitrostátními právními předpisy nebo zavedenou praxí pro zaměstnavatele nebo podle jeho pokynů či pod jeho dohledem;
- d) „neoprávněným zaměstnáním“ nebo „neoprávněným zaměstnáváním“ zaměstnání neoprávněně pobývajícím státním příslušníkem třetí země;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 18, 21.1.1997, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 321, 31.12.2003, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

- e) „zaměstnavatelem“ jakákoli fyzická osoba nebo jakýkoli právní subjekt, včetně agentur práce, pro které nebo podle jejichž pokynů či pod jejichž dohledem je zaměstnání vykonáváno;
- f) „subdodavatelem“ jakákoli fyzická osoba nebo jakýkoli právní subjekt, jíž bylo svěřeno provedení části nebo všech povinností vyplývajících ze smlouvy;
- g) „právní osobou“ jakýkoli právní subjekt, jemuž takový status náleží podle platného vnitrostátního práva, kromě států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací;
- h) „agenturou práce“ fyzická nebo právní osoba, která v souladu s vnitrostátními právními předpisy uzavírá pracovní smlouvy nebo je v pracovním vztahu se svými zaměstnanci, aby je mohla přidělit uživatelům, u nichž tyto zaměstnanci po přechodnou dobu pod jejich dohledem a podle jejich pokynů pracují;
- i) „obzvláště vykořisťujícími pracovními podmínkami“ pracovní podmínky, včetně podmínek vyplývajících z diskriminace na základě pohlaví nebo jiné diskriminace, které jsou ve výrazném nepoměru k podmínkám oprávněně zaměstnaných pracovníků a které například ohrožují zdraví a bezpečnost pracovníků a které jsou v rozporu s lidskou důstojností;
- j) „odměnou neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetí země“ mzda nebo plat a veškeré ostatní náhrady, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturálních vyplácí pracovníkovi v souvislosti s jeho zaměstnáním a jež jsou rovnocenné těm, které by požívali srovnatelní pracovníci v oprávněném pracovním vztahu.
- a) vyžadovat po státních příslušnících třetích zemí, aby byli před přijetím do zaměstnání držiteli platného povolení k pobytu nebo jiného obdobného povolení a předložili je zaměstnavateli;
- b) uchovat alespoň po dobu trvání zaměstnání kopii povolení k pobytu nebo jiného obdobného povolení nebo záznam o nich pro potřeby případné kontroly příslušnými orgány členských států;
- c) oznamovat příslušným orgánům určeným členskými státy začátek zaměstnání státních příslušníků třetích zemí ve lhůtě stanovené každým členským státem.
2. Členské státy mohou stanovit zjednodušený postup oznamování podle odst. 1 písm. c), pokud jsou zaměstnavatelé fyzickými osobami a zaměstnání slouží k jejich soukromým účelům.
- Členské státy mohou upustit od požadavku na oznamování podle odst. 1 písm. c), pokud zaměstnanec získal postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta podle směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty ⁽¹⁾.
3. Členské státy zajistí, že zaměstnavatelé, kteří splnili své povinnosti stanovené v odstavci 1, nenesou odpovědnost za porušení zákazu uvedeného v článku 3, ledaže zaměstnavatelé věděli, že doklad předložený jako platné povolení k pobytu nebo jiné obdobné povolení je padělek.

Článek 5

Finanční sankce

- Článek 3**
- Zákaz neoprávněného zaměstnávání**
1. Členské státy zakazují zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.
2. Porušení tohoto zákazu podléhá sankcím a opatřením stanoveným v této směrnici.
3. Členský stát může rozhodnout, že zákaz uvedený v odstavci 1 neuplatní na neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, jejichž vyhoštění bylo odloženo a kteří smejí pracovat v souladu s vnitrostátními právními předpisy.
- Článek 4**
- Povinnosti zaměstnavatele**
1. Členské státy stanoví zaměstnavatelům tyto povinnosti:
1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že porušení zákazu uvedeného v článku 3 podléhá účinným, přiměřeným a odrazujícím sankcím vůči zaměstnavateli.
2. Sankce uplatňované při porušení zákazu uvedeného v článku 3 zahrnují:
- a) finanční sankce, které se zvyšují s ohledem na počet neoprávněně zaměstnaných státních příslušníků třetích zemí, a
- b) zaplacení výdajů souvisejících s navrácením neoprávněně zaměstnaných státních příslušníků třetích zemí v případech, kdy proběhne postup navrácení. Členské státy mohou místo toho rozhodnout o promítnutí přinejmenším průměrných nákladů souvisejících s návratem do finančních sankcí podle písmene a).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 16, 23.1.2004, s. 44.

3. Členské státy mohou stanovit nižší finanční sankce, pokud je zaměstnavatel fyzickou osobou, která zaměstnává neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetí země ke svým soukromým účelům, a pokud nebyly zjištěny obzvláště vykořisťující pracovní podmínky.

Článek 6

Doplatky zaměstnavatelů

1. V případě každého porušení zákazu uvedeného v článku 3 členské státy zajistí, aby zaměstnavatel byl povinen zaplatit:

a) veškeré dlužné odměny neoprávněně zaměstnanému státnímu příslušníkovi třetí země. Neprokáže-li zaměstnavatel nebo zaměstnanec jinak, má se za to, že dohodnutá výše odměny odpovídala minimálně mzdě stanovené platnými právními předpisy o minimální mzdě, kolektivními smlouvami nebo zavedenou praxí v příslušných profesních odvětvích, přičemž se případně zohlední kogentní vnitrostátní předpisy týkající se mezd;

b) částku rovnající se veškerým daním a příspěvkům na sociální zabezpečení, které by zaměstnavatel zaplatil v případě oprávněného zaměstnání státního příslušníka třetí země, včetně penále za prodlení a odpovídajících správních pokut;

c) případně veškeré náklady spojené se zasláním doplatků do země, do níž se státní příslušník třetí země navrátil nebo byl navrácen.

2. S cílem zajistit dostupnost účinných postupů k uplatnění odst. 1 písm. a) a c) a s náležitým ohledem na článek 13 zavedou členské státy mechanismus, který zajistí, aby neoprávněně zaměstnaní státní příslušníci třetích zemí:

a) mohli vznést nárok vůči svému zaměstnavateli, s výhradou promlčecí lhůty vymezené podle vnitrostátních právních předpisů, a mohli se případně dožadovat výkonu rozhodnutí vůči zaměstnavateli, pokud jde o jakoukoli dlužnou odměnu, a to i v případech dobrovolného i nedobrovolného navrácení, nebo

b) mohli vyzvat příslušné orgány členského státu, stanoví-li tak vnitrostátní právní předpisy, k zahájení postupů k vymáhání dlužné odměny, aniž by byli v této věci nuceni vznést nárok.

Neoprávněně zaměstnaní státní příslušníci třetích zemí jsou před výkonem jakéhokoli rozhodnutí o navrácení systematicky a objektivně informováni o svých právech podle tohoto odstavce a podle článku 13.

3. Pro použití odst. 1 písm. a) a b) členské státy stanoví domněnku trvání pracovního vztahu v délce alespoň tři měsíců, ledaže, kromě jiných, zaměstnavatel nebo zaměstnanec mohou prokázat jinak.

4. Členské státy zajistí zavedení nezbytných mechanismů k tomu, aby neoprávněně zaměstnaní státní příslušníci třetích zemí mohli obdržet veškeré doplatky odměny podle v odst. 1 písm. a), které byly získány jako součást nároků uvedených v odstavci 2, a to i v případech dobrovolného nebo nedobrovolného navrácení.

5. Pokud jde o případy, kdy byla udělena časově omezená povolení k pobytu podle čl. 13 odst. 4, vymezí členské státy ve vnitrostátních právních předpisech podmínky, za nichž lze dobu platnosti těchto povolení prodloužit, dokud státní příslušník třetí země neobdrží veškeré získané doplatky své odměny podle odstavce 1 tohoto článku.

Článek 7

Další opatření

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že se vůči zaměstnavatelům mohou rovněž případně použít tato opatření:

a) vyloučení z nároku na některé nebo všechny veřejné výhody, podpory nebo dotace na období až pěti let, a to včetně finančních prostředků EU spravovaných členskými státy;

b) vyloučení z účasti na veřejných zakázkách ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby⁽¹⁾ na období až pěti let;

c) navrácení některých nebo všech veřejných výhod, podpor nebo dotací, včetně finančních prostředků EU spravovaných členskými státy, které byly zaměstnavateli poskytnuty v období až 12 měsíců před zjištěním neoprávněného zaměstnání;

d) dočasné nebo trvalé uzavření provozoven, jichž bylo využito k porušení zákazu, nebo dočasné či trvalé odejmutí povolení k provozování dotyčné obchodní činnosti, pokud to lze odůvodnit závažností porušení.

2. Členské státy mohou rozhodnout, že nepoužijí odstavec 1 v případech, kdy jsou zaměstnavatelé fyzickými osobami a zaměstnání slouží k jejich soukromým účelům.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 134, 30.4.2004, s. 114.

Článek 8

Subdodávky

1. Pokud je zaměstnavatel subdodavatelem a aniž jsou dotčena ustanovení vnitrostátních právních předpisů v oblasti regresních práv nebo vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, členské státy zajistí, aby dodavatel, jehož je zaměstnavatel přímým subdodavatelem, mohl nést vedle zaměstnavatele nebo namísto něho odpovědnost za úhradu:

- a) veškerých finančních sankcí uložených podle článku 5 a
- b) veškerých doplatků podle čl. 6 odst. 1 písm. a) a c) a čl. 6 odst. 2 a 3.

2. Pokud je zaměstnavatel subdodavatelem, členské státy zajistí, aby hlavní dodavatel a jakýkoli zprostředkující subdodavatel mohli v případě, že věděli o tom, že zaměstnávající subdodavatel zaměstnává neoprávněně pobývajících státní příslušníky třetích zemí, nést odpovědnost za úhradu plateb uvedených v odstavci 1 vedle zaměstnávajícího subdodavatele nebo dodavatele, jehož je zaměstnavatel přímým subdodavatelem, nebo namísto nich.

3. Dodavatel, který splnil náležitě povinnosti vymezené vnitrostátními právními předpisy, nenese odpovědnost podle odstavců 1 a 2.

4. Členské státy mohou stanovit přísnější pravidla odpovědnosti v rámci svých vnitrostátních právních předpisů.

Článek 9

Trestný čin

1. Členské státy zajistí, aby porušení zákazu uvedeného v článku 3 představovalo trestný čin, pokud bylo spácháno úmyslně, a to za každé z těchto okolností vymezených vnitrostátními právními předpisy:

- a) k porušení dochází i nadále nebo je soustavně opakováno;
- b) porušení se týká současného zaměstnávání velkého počtu neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí;
- c) k porušení dochází za obzvláště vykořisťujících pracovních podmínek;

d) porušení se dopustí zaměstnavatel, který, i když nebyl obviněn z trestného činu podle rámcového rozhodnutí 2002/629/SVV ani nebyl za takový čin odsouzen, využívá práce nebo služeb neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetí země, o kterém je mu známo, že je obětí obchodování s lidmi;

e) porušení se týká neoprávněného zaměstnání nezletilé osoby.

2. Členské státy zajistí, aby návod a pomoc k úmyslnému jednání uvedenému v článku 1 bylo možné trestat jako trestný čin.

Článek 10

Tresty

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že fyzické osoby, které spáchají trestný čin uvedený v článku 9, je možné postihnout účinnými, přiměřenými a odrazujícími tresty.

2. Nezakazují-li to obecné právní zásady, mohou být tresty stanovené v tomto článku uplatňovány podle vnitrostátních právních předpisů, aniž jsou dotčeny další sankce nebo opatření netrestní povahy a mohou být spojeny se zveřejněním soudního rozhodnutí týkajícího se příslušného případu.

Článek 11

Odpovědnost právnických osob

1. Členské státy zajistí, aby právnícké osoby mohly být činěny odpovědnými za trestný čin uvedený v článku 9, kterého se v jejich prospěch dopustí jakákoli osoba, jež v právnícké osobě působí ve vedoucím postavení, jednajícím samostatně nebo jako člen orgánu této právnícké osoby na základě:

- a) oprávnění zastupovat tuto právníckou osobu;
- b) pravomoci činit rozhodnutí jménem této právnícké osoby nebo
- c) pravomoci vykonávat kontrolu v rámci této právnícké osoby.

2. Členské státy rovněž zajistí, aby právnícké osoby mohly být činěny odpovědnými v případě, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 umožnil spáchání trestného činu uvedeného v článku 9 ve prospěch právnícké osoby osobou jí podřízenou.

3. Odpovědnost právnických osob podle odstavců 1 a 2 nevylučuje vedení trestního řízení proti fyzickým osobám, které jsou pachateli, návodci či pomocníky u trestného činu uvedeného v článku 9.

Článek 12

Sankce ukládané právnickým osobám

Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby právnické osobě, která byla shledána odpovědnou za trestný čin podle článku 11, bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce, které mohou zahrnovat například opatření uvedená v článku 7.

Členské státy mohou rozhodnout o tom, že zveřejní seznam zaměstnavatelů, kteří jsou právnickými osobami a jsou odpovědní za spáchání trestného činu uvedeného v článku 9.

Článek 13

Usnadnění podávání stížností

1. Členské státy zajistí, aby byly zavedeny účinné mechanismy, pomocí nichž mohou neoprávněně zaměstnaní státní příslušníci třetích zemí podávat stížnosti na své zaměstnavatele, a to přímo nebo prostřednictvím třetích osob určených členskými státy, jako jsou např. odborové organizace nebo jiná sdružení nebo příslušný orgán členského státu, stanoví-li tak vnitrostátní právní předpisy.

2. Členské státy zajistí, aby třetí osoby, které mají v souladu s kritérii stanovenými v jejich vnitrostátních právních předpisech oprávněný zájem na zajištění dodržování této směrnice, se mohly se souhlasem neoprávněně zaměstnaného státního příslušníka třetí země jeho jménem nebo na jeho podporu účastnit v jakémkoli správním nebo občanskoprávním řízení za účelem provádění této směrnice.

3. Pomoc státním příslušníkům třetích zemí při podávání stížností není považována za napomáhání k nepovolenému pobytu podle směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu⁽¹⁾.

4. V případě trestných činů, na které se vztahuje čl. 9 odst. 1 písm. c) nebo e), stanoví členské státy ve vnitrostátních právních předpisech podmínky, za nichž mohou udělit dotyčným státním příslušníkům třetích zemí v jednotlivých případech časově omezené povolení k pobytu vázané na délku příslušných vnitrostátních řízení, a to způsobem srovnatelným s tím, který se uplatňuje na státní příslušníky třetích zemí, na které se vztahuje směrnice 2004/81/ES.

Článek 14

Kontroly

1. Členské státy zajistí, aby na jejich území byly prováděny účinné a odpovídající kontroly zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Tyto kontroly vycházejí v první řadě z posouzení rizik, jež vypracují příslušné orgány členských států.

2. S cílem zvýšit účinnost kontrol určují členské státy na základě posouzení rizik pravidelně odvětví činnosti, ve kterých se soustřeďuje zaměstnávání neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

Pro každé z těchto odvětví podají členské státy do 1. července každého roku Komisi zprávu o kontrolách provedených v předchozím roce a o jejich výsledcích, a to jak pokud jde o absolutní hodnoty, tak i o procentní podíl zaměstnavatelů z každého odvětví.

Článek 15

Příznivější ustanovení

Touto směrnicí není dotčeno právo členských států přijmout nebo zachovat ustanovení, která jsou pro státní příslušníky třetích zemí, na něž se vztahují, příznivější, pokud jde o články 6 a 13, a to pokud jsou tato ustanovení slučitelná s touto směrnicí.

Článek 16

Podávání zpráv

1. Komise do 20. července 2014 a poté každé tři roky předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, která případně obsahuje návrhy na změnu článků 6, 7, 8, 13 a 14. Komise ve své zprávě zejména prozkoumá, jak členské státy provádějí čl. 6 odst. 2 a 5.

2. Členské státy předají Komisi veškeré informace potřebné pro vypracování zprávy uvedené v odstavci 1. Tyto informace zahrnují údaje o počtu a výsledcích kontrol provedených podle čl. 14 odst. 1, opatřeních uplatněných podle článku 13 a pokud možno o opatřeních uplatněných podle článků 6 a 7.

Článek 17

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 20. července 2011. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 328, 5.12.2002, s. 17.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 18

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 19

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

V Bruselu dne 18. června 2009.

Za Evropský parlament
předseda
H.-G. PÖTTERING

Za Radu
předseda
Š. FÜLE